

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 17.

Stockholm den 29 April 1909.

2:a årg.

<p>Prenumerationspris: 1/4 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 " . . " 3: 50 1 " . . " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11-12. Sihlm 1909. F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %/o, 10 ggr 10 %/o 20 ggr 20 %/o, 50 ggr 25 %/o. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	--	---	--

Millicent Garret Fawcett.

Mrs Fawcett är den kvinna vi framför andra ha att tacka för att kvinnornas rösträttsrörelse i England nått den utveckling, att den äfven gagnat rösträttsarbetet i hela det öfriga Europa.

Första gången hon talade offentligt om kvinnans rösträtt var 1867. På den tiden var det ingen lätt sak för en kvinna att bryta gängse sed och uppträda i talarestolen. Det ansågs så föga passande, att ordföranden vid ett möte fann sig föranlåten att upplysa åhörarne om att talarinnan var en »absolut aktningvärd kvinna». En resolution fattades äfven med tack till den kvinna, som »visat det hjältemodet att komma och hålla det intressanta föredraget».

Mrs Fawcetts man, den framstående nationalekonomen professor Fawcett, hade nyligen blifvit ledamot af parlamentet, när hans hustru började sin strid för kvinnans politiska medborgarrätt. Några bland hans väljare besvuro honom att förbjuda sin fru att tala om kvinnans rösträtt. »Det kunde skada hans ställning som representant för Brighton».

Men långt ifrån att ge vika för denna påtryckning beundrade han sin hustrus offervilliga arbete lika mycket som han gillade målet för hennes sträfvan och delade hennes uppfattning. Det var så mycket mer aktningvärdt af prof. Fawcett att ej lägga hinder i vägen för hennes verksamhet, som han var blind och i hvarje ögonblick behöfde hennes ögon och händer till sin hjälp.

Promenaddräcker och Kappor

Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangre af 1:ma svenska och engelska tyger, solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS! Med detta goda fabriksprisbillighet finnes ingen konkurrens.

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

De Hållbara

Han tycks emellertid haft höga tankar om hennes politiska förstånd, ty på ett möte yttrade han, att han »hade öfvervunnit alla hinder i sitt politiska lif, bl. a. därför att han i sitt hem hade en hjälparinna, hvilkens politiska omdöme mer sällan slog fel än hans eget». Innan han företog något af betydelse, vände han sig alltid till henne för att höra hennes mening. Hans vänner lära äfven ha ansett, att den lycka och medgång som följde honom på hans politiska bana till stor del berodde på hans hustru.

Mrs Fawcett fortsatte således, utan motstånd från sin mans sida, arbetet för kvinnornas frigörelse och utveckling på skilda områden.

Det första möte i ändamål att åstadkomma en högre kvinnobildning, som hon igångsatte, hölls i hennes hem 1870. Resultatet af den agitation som blef följden häraf, var grundläggandet af ett kvinnligt college i Cambridge, det nu välbekanta Newnham College.

Mrs Fawcetts dotter Philippa var vid den tiden blott två år gammal. Och ingen kunde väl då ana, att den lilla en gång i framtiden skulle bli en prydning för detta universitet, där hon nu tagit högsta priset i en matematisk täflan med framstående män och besegrat »the Senior Wrangler».

Det finnes knappast någon rörelse af större betydelse i England till höjande af kvinnans ställning och till förbättrande af de lagar, som speciellt röra henne, utan att Mrs Fawcetts namn på ett eller annat sätt knutits därtill.

Som författare har hon gjort sig känd genom »Political economy for beginners», »Tales in political economy», m. m, samt genom utmärkta biografier. Hennes lärdom har gjort henne till föremål för utmärkelsen att utnämnas till hedersdoktor vid universitetet St Andrews i Skottland.

Genom sina skrifter och tal har hon föranlett många stora reformer till kvinnornas fromma.

Mrs Fawcett är en god talare, om också icke hvad man kallar medryckande. Hon talar klart och logiskt, sakrikt och understundom kvickt, men alltid utan spår af känslsamhet.

Man har förebrått henne bristen på känsla i hennes föredrag. Det är sannt, att hon appellerar mer till hufvudet än till hjärtat. Och det må vara, att en viss torrhet alltid vidlåder den talare, som bannlyser sin känsla, men faktum är dock, att hon lika fullt omvänt och öfvertygat massor af män och kvinnor just genom sin nyktra argumentering.

Hon har äfven på grund af sin fullständiga opartiskhet och lojalitet tilltvingat sig allas aktning, både motståndares och meningsfränders. Kvinnor af alla partier och alla samhällsklasser söka råd och hjälp hos henne, när något står på. Hon får därigenom osökt tillfälle att söka ena kvinnorna i arbetet för gemensamma mål.

I sällsynt grad har hon vunnit tillit och beundran. Detta visade sig påfallande den 13 juni 1908, då en

procession på mer än tiotusen kvinnor samlades i Albert Hall under ideligt hurrande, medan fyrtio representanter för olika kvinnoföreningar defilerade förbi henne nedläggande blommor för hennes fötter. På en af buketterna stod »Ära åt vår ledare. Må hon få lefva och se frukterna af sitt arbete».

Dessa ord voro säkerligen ett uttryck för hvad hundratusentals engelska kvinnor känna för sin första rösträttskämp.

Mrs Fawcett är nu en äldre dam. Hon är född 1847. Ingen kan dock märka detta hvarken i hennes arbete eller utseende. Hon bevarar en förvånande ungdomlighet. Kanske beror detta till stor del på att hon är en ordningsmänniska med praktiska arbetsmetoder och att hon lefver regelbundet och aldrig nekar sig nödig hvila. Hon försummar ej sin dagliga promenad, förfriskar sitt sinne med musik och andra konstnjutningar och gläder sig för öfrigt åt hvad lifvet kan bjuda henne. Ej ens sällskapslifvet föraktar hon. Med ett ord, hon gör sig ingalunda till martyr för sin sak.

Öfver hennes hem hvilar en anda af fred och ordning. Man ser ingenting af hela det ansträngande arbete, hon i själfva verket utför — delvis redan under de tidiga morgontimmarna. Aldrig låter hon nedstämdheten slå rot i sin själ utan är beständigt full af mod.

Hennes vän Edith Palliser, hvilkens omdömen här anförts, skrifver i en längre biografi i »Kvindestemmeretsbladet» bl. a. följande: »Fastän hon i många fall kan ha en annan syn på tingen än hennes vänner, låter hon ej detta utöfva något inflytande på vänskapen till dem, och hvad hon lär kvinnorna, genom ord och exempel, är plikt, ansvars-känsla, lojalitet och mod», och därefter tillägger hon: »Hvad Mrs Fawcett har skrifvit om Jeanne d'Arc, kunna vi äfven säga om Mrs Fawcett och det nästan med samma ord hon själf använt: »Icke därför, att vi äro engelskor, men därför att vi äro kvinnor, äro vi stolta öfver henne.» Denna stolthet torde äfven delas af kvinnor långt utanför Englands gränser.

Den som vid kongresserna i Köpenhamn och Amsterdam hade tillfälle att se och höra henne på närmare håll, har nog ej undgått att erfara ett djupt intryck af hennes helgiuträ personlighet och hennes i bästa mening förnäma framträdande.

Hennes politiska linier äro enkla och klara, hon följer den taktiken att vid valen söka hindra hvarje kandidat, som står i opposition mot kvinnans rösträtt, och att stöda den kandidat, som lofvar att rösta för och att motsätta sig hvarje förslag om vidare utsträckning af rösträtt för männen, såvida ej kvinnorna också äro innefattade i förslaget. Hennes hufvudmål är att omvända väljarne och att förmå dem att, så att säga, truga frågan på sina valda kandidater. Denna taktik har engång resulterat i en petition till Underhuset från 9,000 väljare.

Som bekant använder »Women's Social and Political Union» en annan politik nämligen att motarbeta hvarje kandidat, som stöder regeringen, antingen han är för eller emot kvinnans rösträtt. Detta för att tvinga regeringen att verka för saken.

Fastän mrs Fawcett icke sympatiserar med dessa s. k. suffrageters sätt att gå till väga och aldrig själf skulle vilja använda »the militant tactics», så var hon dock opartisk nog att i sitt tal i Köpenhamn försvara och förklara deras tillvägagångssätt. Hon började med att gifva en historisk återblick öfver männens föredöme i Englands historia. »De manliga rösträttskamparnas seger», yttrade hon, »hade faktiskt både 1832 och 1868 vunnits tack vare just deras våldsamma metoder. År 1884, när det gällde rösträtt åt jordbruksarbetare, hotade Chamberlain med att sända 100,000 man från Birmingham till London för att kufva oppositionen. Juristerna blefvo förstas förfärade — men Gladstone kom Chamberlain till hjälp med de odödliga orden »*Om ingen annan lärdom gifvits folket under politiska kriser än att hata våldsamt och älska ordning och visa tålmod, så hade detta lands frihet aldrig blifvit genomförd*».

Därpå öfvergick hon till att tala om att kvinnorna visat sig förmå utföra förstklassigt arbete. — De inväljas i kungliga kommissioner, användas i kommunala värf o. s. v. — »men när vi komma till rösträtts fasta borg och fordra vår rätt som fria medborgare, då säger oss statsministern, att vår fordran är rättfärdig och icke kan tillbakavisas men att han ingenting kan göra för oss. Han råder oss att visa tålmod, att älska ordning och hata våldsamt. Råder oss till allt det som enligt Gladstones ord aldrig ensamt skulle ha skänkt England frihet. Men de arbetande kvinnorna visa nu, att de icke låta afspisa sig med ord, ord, ord. De stå färdiga att göra sig obehagliga, ja att göra sig till rena plågoandar, om deras fordran icke vinner gehör». Och hon slutade med dessa ord: »Skola så vi, som i fyrtio år hafva arbetat med penna och munn för kvinnans rösträtt, tadla dessa kvinnor och säga att deras metoder förstöra vår sak? Jag säger nej och tusen gånger nej. Ord besvaras med ord. Men dessa människor ha visat, att de förmå att omsätta ord i handling. De fordra hvad vi fordra, den nödvändiga grundvalen för all medborgarfrihet. Framtiden skall visa hvilka argument som verkat kraftigast — deras eller våra».

Endast få människor skulle kunna se bort från sin personliga böjelse i den grad och så rättvist bedöma hvad som synes motbjudande för den kvinnliga känslan, som Mrs Fawcett här gjorde. Hon förstår, att nöden har ingen lag.

När nu den internationella rösträttskongressen i dessa dagar öppnas i London, då sända vi alla vårt tack och vår lyckönskan till pionären *Millicent Gar-*

ret Fawcett. Och vi instämma i de engelska kvinnornas önskan: »Må hon få lefva och se frukterna af sitt arbete!»

ANN MARGRET HOLMGREN
f. Tersmeden.

Postverkets lönereglering.

Det sedan föregående års riksdag bordlagda löneregleringsförslaget för postverket har sistlidna vecka behandlats af kamrarna. Statsutskottet hade i hufvudsak tillstyrkt K. M:ts proposition i frågan, och riksdagen åter har nu i hufvudsak biträdt utskottets utlåtande.

Någon utförligare redogörelse för löneregleringsförslaget i dess helhet kan här icke ifrågakomma. I en tidigare artikel i Dagny har utredts, i hvad mån de kvinnliga posttjänstemännens löner och befordringsmöjligheter genom detsamma tillgodosetts — eller kanske snarare *icke* tillgodosetts, och det är endast denna del af frågan, som här kan upptagas.

Den princip, som genomgår förslaget, att *samma* arbete för män och kvinnor uppdelas i tvänne olika grupper med större befordringsmöjligheter och högre lön för männen, är hvarken ny eller ensamstående i sitt slag, om än i hög grad beklaglig. Denna princip har tidigare fasthållits, bl. a. vid lönereglering inom folkskollärare-, telegraf- och järnvägskårerna, för att nu icke tala om att densamma så godt som utan undantag tillämpas inom olika bolag och hos enskilda arbetsgifvare. För att emellertid i någon mån vid den ifrågavarande löneregleringen inom postverket modifiera denna för de kvinnliga tjänstemännen ofördelaktiga uppdelning, hade motion väckts af hr Lindhagen om att postmästaretjänster inom 3:e och 4:e klasserna skulle till ett antal af 25 förbehållas de kvinnliga posttjänstemännen, i den mån kompetenta kvinnliga sökande anmälde sig, samt af hr Thylander om ett ålderstillägg af 200 kr. att utgå efter en tidsperiod af tre år, sedan den af K. M:t i proposition föreslagna slutaflöningen vore uppnådd. Utskottet hade emellertid afstyrkt dessa motioner och riksdagen har nu följt exemplet. Det Lindhagenska förslaget afslogs af Andra kammaren med 118 röster mot 99; i Första kammaren kom frågan icke ens under debatt. Thylanderska motionen afslogs i bägge kamrarna utan votering.

En fördel, som de kvinnliga posttjänstemännen däremot kunna räkna sig till godo, är den ändring i K. M:ts förslag, som statsutskottet föreslagit och som äfven nu antogs af riksdagen, nämligen att de kvinnliga tjänstemän, som f. n. äro placerade inom andra lönegraden, skola vid öfvergång till nya lönestaten få behålla sin gamla pension. Detta är således den vinst, som vid lönestatens omorganisering kommit de kvinnliga tjänstemännen till del, och har äfven af dem hälsats med tillfredsställelse.

Vår rösträttsfråga inför riksdagen.

Den utgång, som frågan om politisk rösträtt för kvinnorna fick den 24 april vid behandlingen i riksdagens båda kamrar, hade väl i sin helhet kunnat förutses, men i hög grad öfverraskande var det sätt, hvarpå beslutet fattades i Andra kammaren och som visade, huru långt frågan i själfva verket nu är framskriden. **Utan debatt och utan votering biföll Andra kammaren liberala samlingspartiets, af konstitutionsutskottet tillstyrkta, motion om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor.** Att emellertid denna seger, glänsande som den var, icke i realiteten skulle komma att tillföra kvinnorna rösträtten, därför sörjde, som man kunde vänta, Första kammaren, hvilken efter en till flere sina detaljer ömkelig debatt utan votering afslog utskottets hemställan, samt med 104 röster mot 25 äfvenledes afslog ett under debatten framkommet förslag om rösträtt utan valbarhet.

Vår rösträttsfråga är således åter fallen, trots Andra kammarens imponerande hållning till förmån för saken. Mot bakgrunden däraf ter sig debatten i Första kammaren ännu så mycket mera bedröflig — ett gengångaraktigt försök att bevara en ståndpunkt, som icke längre är hållbar. Till hvilken grad de argument, som kunna anföras emot saken, äro få och dåliga, bevisades till fullo under denna debatt. Den kvinnliga rösträttsfrågans kanske ifrigaste motståndare, hr Clason, hade t. ex., för att bibringa kammaren den uppfattningen att kvinnorna själfva ej i någon större utsträckning omfatta rösträttsrörelsen eller gilla densamma, ej funnit bättre medel än att uppläsa en *anonym* artikel ur »damernas egen tidning», såsom talaren med en känd beteckning benämnde den mycket spridda familjetidning, hvilken mycket litet sysslat med kvinnofrågor men som har den omtvistade hedern af att ha intagit omnämnda artikel. Troligen lär det väl vara första och sista gången, som »damernas egen» citeras i riksdagen såsom auktoritet, och osmak var det ju äfven, att när det nu skedde, valet skulle falla på en med okänd signatur undertecknad artikel, hvilken alltför tydligt, när den på sin tid publicerades, röjde antingen vare sig total okunnighet i frågan eller också endast afsikten att få en polemik i gång. Ännu en artikel, denna gång signerad med ett känt namn och författad af en kvinnlig motståndare till rösträttsaken, upplästes af hr Clason. I hvad mån dessa två dokument skola kunna utgöra ett bevis på ett allmännare utbredt motstånd eller likgiltighet för frågan från kvinnornas eget håll, kan man väl fråga sig, något som äfven en senare talare framhöll. Ett annat påstående af hr Clason, som han med tillhjälp af F. K. P. R:s årsberättelse sökte bevisa, nämligen att rörelsen vore stadd i tillbakagång, därför att ökningen af med-

lemmar det sista året skulle varit mindre än under det föregående, torde falla för ett enkelt påpekande af det faktum, att rösträttsrörelsen, hvilken såsom en tidigare uppgift haft bildandet af en massa lokal-föreningar, nu på ett mera utveckladt stadium koncentrerat sin verksamhet på andra och nya mål.

Med hr Säves anförande åter gjordes ett vackert inlägg för den kvinnliga rösträtten. Talaren betonade vikten, särskildt för ett litet folk, att taga med alla krafter i ansvarsfull medverkan till fosterlandets bästa, komme kvinnorna med skulle de blifva en kraft i denna riktning. Kvinnorna vore i bästa mening samhällsbevarande och de finge icke lämnas utanför. Han yrkade bifall till utskottets förslag.

Hr Björck talade för sin till utskottets hemställan bifogade reservation, som bekant gående ut på beviljande af rösträtt, men ej valbarhet. I detta yrkande instämde hrr Sjöcrona och Wieselgren.

Ytterligare talade hrr Carl Nyström, von Friesen och von Möller för kvinnans rösträtt och valbarhet, och till sist drog hr Fahlbeck i härnad mot utskottets förslag. Hr Blomberg, som öppnat debatten, talade äfven emot, betonande vikten af att kvinnorna ej nu kastades in i det politiska lifvet, de borde vänta och bereda sig, liksom riksdagen borde vänta på den begärda utredningen och icke fatta ett förhastadt beslut.

Utgången af den på debatten följande omröstningen är ofvan angifven.

Författningsrevisionen afstyrkt och afslagen.

Konstitutionsutskottet har afstyrkt socialdemokratiska partiets inom Andra kammaren framförda motion om författningsrevision, som bekant gående ut på införande af allmän rösträtt och valbarhet för till myndig ålder komma män och kvinnor med bibehållande endast af förmynderskaps- och fattigvårdsstrecken, upphäfvande af bostadsbandet, upphäfvande af valbarhetscensus och sänkning af valbarhetsåldern till 30 år för Första kammaren samt införande af suspensivt veto för denna kammare.

Utskottet hänvisar i sin motivering endast till sitt utlåtande i föl i samma fråga. Hr Staaff som äfvenledes yrkar afslag på motionen, anger bl. a. som skäl härför, att, ehuru vissa af de i den nyligen beslutade rösträttsreformen gjorda inskränkningarna i rösträtt och valbarhet väl kunna göras till föremål för välgrundade anmärkningar, dock nu *utöfver frågan om den kvinnliga rösträtten* ej förefinnes anledning att uppta spörsmålet om aflyftande af dessa inskränkningar till förnyad pröfning, utan bör detta öfverlämnas åt den nya representationen.

Vid lördagens plena afslogs motionen af bägge kamrarna, af den Första utan debatt och af den Andra efter votering med 145 röster mot 69 i fråga om ytterligare utsträckning af valrätten till Andra kammaren och med 139 röster mot 59 i fråga om borttagande af suspensivt veto för Första kammaren m. m.

Några reflexioner med anledning af riksdagens beslut angående förbud för kvinnligt nattarbete.

År 1904 beslöts i riksdagen mellan kl. 2—3 på natten, att lärarinnor i statens samskolor skulle ha hälften så stor lön som de manliga lärarne med samma tjänstgöring och samma kompetens. År 1909 beslöts vid ungefär samma tid på dygnet en lag angående förbud för kvinnligt nattarbete. Viktiga lagar för kvinnorna i landet anses tydligen bäst att afgöra denna tid af dygnet.

Under debatten om nattarbetsfrågan yttrades i riksdagen af hr Hildebrand, att denna lag ej bör ses ur kvinnornas egen synpunkt, utan först och främst ur samhällets. Detta är nog en princip, som ej är ny, utan både har gammal häfd och nutida tillämpning. Denna princip gjorde sig helt säkert gällande vid den skyddslagstiftning, som förbjuder fabriksarbeterskor att arbeta vissa veckor efter barnbörden, men ej innehåller ett ord om, hvarmed de under denna tid skola lifnära sig och sitt barn. Men hvarföre ej tillämpa samma princip på andra områden? Då det t. ex. gäller att lagstifta mot osedlighet, vore det ju skäl att ej taga hänsyn till männens synpunkter utan främst till samhällets och afkommans.

Herr Thyren, som i riksdagen uppträder som förkämpe för ett "verkligt" familjelifs högsta moral, går t. o. m. så långt i sin ifver för släktets bevarande, att han förklarar: "Vill man bibehålla det kvinnliga nattarbetet, bör man fordra, att den arbetande kvinnan också lefver i celibat". Jag tycker, att den som är så sträng i sina fordringar, bör låta linan löpa fullt ut och fordra celibat äfven för alla vårt lands alkoholister, hvars afföda till stor del befolkar våra idiothem, fängelser och dårhus, samt för de män som, behäftade med syfilis eller på annat sätt förstörda genom ett osedligt lif, enligt vår brist på skyddslagar nu ogeneradt kunna ingå äktenskap. Detta skulle kunna kallas en effektiv "rashygienisk" åtgärd, skulle kanske också kunna åstadkomma den af oss kvinnor länge efterlängtade "maskulina renässansen" och törhända fördröja "början till slutet", ty släktets bestånd beror nog ej ensamt på kvinnan och på att hon ej blir degenererad genom nattarbete.

SOFI LINDSTEDT.

Kommunala mellanskolor.

En motion om ändring af det k. förslaget rörande anslag till kommunala mellanskolor har väckts i Andra kammaren. Motionen, som framfördes af dr Fridtjuv Berg,

är undertecknad af samtliga ledamöter i det särskilda skolutskottet.

Hufvudsyftet med motionen är, att planen rörande kommunala mellanskolor skall genomföras i organisk anslutning till den historiska utvecklingen och till de öfverbyggnader på folkskolan, som redan arbetat sig fram samt med iakttagande af full likställighet kommunerna emellan, så att äfven landsbygdsbefolkningens berättigade kraf på möjlighet att bereda sina barn tillfälle till inhämtande af de kunskaper, som fordras för afläggande af realskoleexamen blir tillgodosedt.

Motionärerna anse sålunda, att de verkliga kommunala mellanskolorna böra frigöras ur sin i propositionen föreslagna hopfogning med de privata lägre samskolorna och i stället sammanföras med de högre folkskolorna samt erhålla delaktighet i det för dessa senare beviljade anslaget jämte alla andra dem tillförsäkrade förmåner.

Det internationella rösträttsbaneret.

Vid den internationella rösträttskongressen i Amsterdam sistlidne sommar uppdrogs som bekant åt en kommitté, bestående af en engelska, en holländska och en svenska, hvilken sistnämnda blef fröken Agnes Branting, att utarbeta ett förslag till ett gemensamt rösträttsbaneret. Nu komma emellertid dessutom ännu några andra länder att deltaga i täflingen, och förslagen komma att underställas engelska konstnärers bedömande vid den nu pågående kongressen i London.

De sex svenska förslagen, som utgå från Liciums ateljé, äro alla komponerade af fröken Eivor Hedvall. Vi äro här i tillfälle att lämna en kort beskrifning öfver tre af dem. Det första, en flagga, är med solrosmotiv och ämnadt att utföras i gult: i midten synes det gemensamma rösträttsmärket, den bekanta kvinnogestalten med rättvisans vågskål i handen. Det andra, äfven en flagga, utföres i grönt med ett hörnornament och en inskription midt öfver baneret i gult. Inskriptionen skall för hvarje särskildt land affattas på dess språk. På det färdiga förslaget står "Votes for women". Det tredje, standaret, hålles äfven i gult, med "Jus suffragi" öfverst i stora bokstäfver, därunder, bildande ett ornament, gående som en bred bård öfver standaret, det internationella rösträttsmärket omgifvet af tvånnne vapen. Det till vänster skall vara de olika ländernas rösträttsföreningars eget riksvapen, det till höger stadsvapnet. I den utförda skissen ser man således till vänster det svenska riksvapnet, till höger Stockholms gamla vapen.

Det är att hoppas, att dessa konstnärliga svenska förslag gå segrande ur täflingen.

Sprid Dagny!

Från Majblommans örtagård.

Fru BEDA HALLBERG
"Majblommans" skaparinna.

Våren är kommen. Blåsipan och tussilago titta redan fram litet hvarstans i landet. Men i Göteborg växer just nu hela massor af en gul liten blomma, en ranunculus. Den växer och växer till hela drivvor, hela fång, och där undret sker, där lyser det så klingande gult och grant som det vackraste, gyllene solsken. Men blomman slår icke fullt ut, så att säga, förrän alldeles inpå den 1 maj. Den är alltså en majblomma, och den dagen, som af ålder är anslagen till firande af vårens ankomst och vårens glädje — den 1 maj — plocka alla människor sig en eller flera af den lilla blomman. Man fäster den i knapphållet eller i hatten, på rockuppslaget, eller hvar eljes det bär till. Och det ärförunderligt, hvad alla se glada ut som bära den! Man nickar god mening åt hvarandra, och det är som om den kärlekens idé, som blomman symboliserar, gäfvade glans åt blicken och litet extra värme åt hjärtat.

Utan bilder: det är här i Göteborg, som dessa oerhörda massor — i år omkring 2 millioner — af Förstamajblomman tillverkas, och det var ett alldeles extra nöje att under direktör Brusewitz' ledning få bese arbetslokalerna. Rent förvånande är, hur flinkt alla dessa kvinnohänder — till största delen unga flickor ur de arbetslösa led — sköta de små maskinerna eller göra det öfriga handarbetet från början till slut till dess förpackningen i kartongerna vidtager.

Det var i mars månad 1907, som fru Beda Hallberg här i Göteborg fick den genialiska idé, hvilken redan 1908 inbragte en summa af 130,907 kronor till tuberkulosens bekämpande på 157 platser i vårt land. I centralkommittén för Förstamajblommans riksförbund, där kammarherre Carl Lagerberg är ordförande, är fru Hallberg en af de fyra damer, som tillhöra kommittén och den tysta, verkande kraften i det hela.

Hvad Göteborg vidkommer, har här större delen af nettobehållningen vid Förstamajblommans försälj-

ning fördelats mellan redan befintliga institutioner för tuberkulosens bekämpande och återstoden blifvit anslagen till dispensärverksamhet. Det lär emellertid vara fru Hallbergs varmaste önskemål, att hädanefter medlen odelade skulle tillfalla ett enda företag: ett sjukhus för tuberkulösa barn i skolåldern. Ett sådant hem, menar fru Hallberg, skulle bära namnet »Förstamajblommans sjukhem för tuberkulösa barn».

Tanken är lika vacker som den synes klok och praktisk, och det är att hoppas, att den som sådde det första fröet till den täcka majblomman, må få glädjas åt att skördevinsten faller, där hon innerligast önskar se den falla.

Den allra första majblomman var blå och införskrefs från en tysk fabrik. På några få timmar försålades i Göteborg och ett par grannstäder hela lagret, 137,000 blommor. Det var den 1 maj 1907. Den lilla butik i Arkaden, hvarifrån denna första försäljning och distribuering till stadens affärer skedde, var nog så anspråkslös, ehuru allt var vacket arrangeradt. I det präktiga skyltfönstret var deko- reradt med idel guldregn — tanken däri var genomskinlig nog — och stora skyltar uppmanade till köp och öfverbetalning.

I fjol hade saken redan tagit så stor utveckling, att försäljningsstånd voro uppställda här och hvar på stadens promenadplatser. I år är en annan och större plan förbe-

redd. Ett stort slag skall slås, och som första Maj infaller på torgdag, skola alla torg, alla broar och öppna platser besättas med »truppafdelningar», som från klockan 8 à 9 på morgonen och till mörkrets inbrott leverera små bataljer med såväl stadsbor som landtbor.

Hvarje station står under befäl af en dam med biträde af tre andra damer. Stationerna utmärkas med Förstamajblommans standar och en ranunculus. Äfven folkskolorna biträda verksamt med försäljningen. Sjukhus, sjukhem och andra inrättningar begäfvats i flera fall af enskilda med lämpliga blomsterpartier, på det hvar och en af dem, som själfva äro oförmögna att skaffa sig Förstamajblomman icke må bli lottlös.

Ja, öfver nästan hela vårt land — och icke minst i Stockholm — rustar man sig i dessa dagar till att mottaga den lilla gula blomma, som i all sin för-

«MAJBLOMMAN» TILLVERKAS.

synthet och blida anspråklöshet dock mäktar så stora ting åstadkomma som sommarsanatorier, byggnadsfonder, sommarkolonier, sanatorievård åt enskilda,

hvilohem och mera sådant (se redogörelsen för riksförbundets verksamhet!) — allt *i kamp mot tuberkulosen*.

MARIA HOLMSTRÖM.

”Maskulin renässans”.

Nyss dryftade jag i dessa spalter ett mörkt ord af Goethe, och knappast uthvilad från denna möda tvingas jag att grubbla öfver ett än mörkare ord af professor Thyré. Hur förunderligt meningsfullt fogar det sig dock inte: nästan i samma stund det evigt kvinnliga afslöjas som en chimär, alstrad af öfversättarslarf, sias af en tröstande stämman den maskulina renässansen!

Mäktigt måste detta stolta ord ha rungat i nattligt plenum, och gärna tror man referenternas berättelse, att sömniga lagstiftare vid denna väckarfanfar utbrusto i jubel. I riksdagens kamrar finner märgfullt klingande poesi städse sin publik.

Men var det bara en hänryckande klang, en skönformad glosa som utgick ur den store lundensiske oratorns mun? Nej, en trollformel var det, den revolutionäraste lösen som någonsin ljudit på detta åt sansade reformdebatter helgade rum. Man må väl undra, om icke nästa förmiddag fullsöfda lagstiftare bekymradt kritiskt skärskådade sitt spontana nattarbetsjubel.

Men dra männen, som man kan befara, de ett ögonblick tjusade öronen åt sig, så skola i stället kvinnorna flockas kring den lycklige talaren och hylla honom som sin ridderlige anförare. Han har förstått deras innersta, hemliga mening, han har tolkat den utsagda längtan, som sporrar dem till social och politisk strid. Hvad de icke vågade anförtro hvarandra i konferenser för slutna dörrar har han utropat från landets förnämsta offentliga tribun.

Under den historiska period, som framför andra fått det sköna namnet renässans, förstod man ännu ej att genomfördt skilja på maskulint och feminint. Man hade uppdagat *mänskan*, gudom och dämon tillika, utan gräns i krafter och begär, och greps af en sublim högfärdsyrsel, som småningom i naturlig afmattnings sjönk från sina svindlande höjder och hos ett småväxtare släkte blef till snusförnuftiga och abstrakta svärmerier om mänskosläktets genom petig själshygien, s. k. upplysning, befordrade perfektibilitet. Med det begynnande nittonde seklet gjorde romantiken ansatser till en ny renässans, men det stannade vid en esoterisk förkunnelse, som snart öfverröstades af politiska meningsbyten, industrins maskinlarm och naturforskarnas högljudda disputationer. Därmed var intresset bortvändt från mänskans fullkomning och energiskt inriktadt på förbättringen af hennes villkor. Samhällsformer, teknik, insikt i

naturlagarna — när en viss fulländning nåtts på dessa områden, då skulle mänskan plötsligt finna sig ha undergått en omfödelse, så resonerade man med glädtigt vårdslösande af all psykologi.

Mitt hjärta blöder för nittonde seklets mänska. Mina ögon tåras vid åsynen af denna hjärtlöst försummade, tåligt och hopplöst trälände varelse, som sträfvade med att möblera om samhällshemmet åt efterkommande med okänd smak, som matade maskiner veckan i ända och tillbad protoplasman om söndagarna för att slutligen krypa i jorden med det skygga evighetshoppet att uppstå som bladlus på sin egen graf. Det var inget festligt århundrade. Det var då som intelligens blef synonym till pessimism.

Men det hade sin ljusa sida, detta arma sekel. Ur dess gnisslande kaos lösgjorde sig sakta och försiktigt något som småningom började ta skepnad af en nyskapelse — den feminina renässansen.

Den har sett ut som slafuppror, som klasskamp, som ett socialt-ekonomiskt problem och såtillvida en följdriktig utvidgning af århundradets tendenser, men i djupaste grunden torde den vara en brinnande protest mot dessa. Samtidigt som mänskan uteslöts ur den kulturella intressesfären, begynte kvinnorna tänka på att utbilda sig till människor. Detta erkände de icke högt. De begagnade sig af tidens språk och föregåfvo, att de önskade anpassa sig för vissa moderna verksamheter samt framför allt renodla sig till verkliga kvinnor. Den senare förevändningen, genialiskt påfunnen, har slagit våldsamt an och utgör för närvarande kvinnorörelsens förnämsta taktiska fint. Männen bli så dimögda af rörelse, när de höra talas om verkliga kvinnor, att de inte förmå varsna de betänkliga företeelser, som detta begrepp har att skyla.

Den feminina renässansen är emellertid numera en uppenbarad hemlighet mellan de skarpsyntare i världens mer och mindre kultiverade länder, och i mångt socialt kärleksfullt hjärta har uppstigit en orolig undran hur det offentligt kritiska och lönligt spända förhållandet mellan könen skall gestalta sig i framtiden. Äro icke snart, har mången bäfvande frågat sig, alla broar upprifna mellan den nya Eva och den gamle Adam?

Professor Thyré har svarat. Adam kommer efter! Som i syndafallet, så i renässansen. Initiativet riskerar han icke, men är saken påbörjad, så går han med.

Mörkt kallade jag ofvan professor Thyréns yttrande. Ja, det är dunkelt i sin kärna, fastän det

Henrik Gahns koncenerade **Gahnelit** i flaskor à 2 kr. och 1 kr. Behagligt och i hög grad verksamt munvatten.

Tillverkas under kontroll af herr professor Carl Sundberg vid Karolinska institutet i Stockholm.

utsänder ett fosforescerande ljus. Hvarje kommentator står det fritt att tyda det efter bästa förstånd, men icke bör han skryta med att till fullo ha genomblickat auktorns mening. Ordet, en gång utslungadt ur talarens mun och fångadt af en refentpenna, hör mänskligheten till, att brukas och missbrukas.

Med sin bebådelse af den maskulina renässansen har professor Thyrén stadfäst och krönt den feminina renässansen. Ty hvad annat än komplett socialt nederlag, fullständigt uppgifvande af allt hopp att något uträtta i världen, förestår denna rörelse, om den icke rätt snart kompletteras af en motsvarande strömning bland männen? Och hvilket soligt perspektiv öppnar sig icke, om nu äfven männen anamma renässansidéer och börja utbilda sig till människor! »Verkliga män» kommer det kanske att förmildrande heta, men benämningen bör ingen hänga upp sig på.

Skall gnistan tända? Skola männen, som hittills högdraget dispenserat sig från den evolutionens lag, hvilken de uppställt för materien, kvinnan och Guds-begreppet m. m., frivilligt ge sig under oket? »Framtidens man» — hvem har någonsin vågat drömma om honom? Mannen var alltid färdig. Ett faktum. Det absoluta. Han såg sig i spegeln, och så, det var allt ganska godt. En titt i spegeln stärker honom under alla förhållanden. Kvinnorna spegla sig mindre gärna, de ha svårt att gilla sig själfva, och jag undrar inte på det. Att vara kvinna är ett lyte. Männe inte också det att vara man? Bägge tillvarelse-sätten förefalla pinsamt begränsade, och den som påstår sig vara stolt öfver det ena eller andra (så-dant hör man stundom), den kallar jag lättroad.

Kvinnorna, som länge oförtrutet mödat sig att pryda sitt väsen med färdigheter och förtjänster, hvilka betraktas som maskulina attribut, skola med beundrande ömhet se männen lika renässansdjärft försköna sin själ med dygder och lifvua egenskaper, som de hittills hållit reserverade åt den kvinnliga naturen. Redan om ett halft sekel skola kanske de bägge könen förstå hvarandras tungomål och i sämja rådslå om renässansmänsklighetens angelägenheter. Vi upplefva icke detta, frälsningen kommer icke oss till del, men vi ha dock hört Johannes Förelöparens stämma — ropande i öknen.

HUCK LEBER.

De italienska kvinnorna och valen.

Bref från Italien.

Få men intensiva, så tyckas de italienska rösträttskvinnorna vara. Detta betyder icke, att endast ett fåtal kvinnor här skulle ägna sig åt kvinnosak. Långt ifrån! En mängd finnas, som arbeta i denna rörelses tjänst, flitigt, ordentligt organiseradt, ifrigt och samvetsgrant.

Själfva säga romarinnorna: det är ju ingenting här, här är man efter, det är i de norra städerna, i Turin och hufvudsakligen i Milano, som feminismen är en stark och lefvande rörelse. Men en främling, om också van att se rätt verksamma kvinnliga sammanslutningar, kan icke finna, att det är litet det man här gör.

Först och främst finns Kvinnornas nationalråd, en afdelning af den stora internationella sammanslutningen, detta råd, som genast efter katastrofen i Messina ordnade en storartad hjälpverksamhet. Så finns föreningen »Per la donna», som är särskildt grundad för att tillvarata kvinnornas intressen, söka förbättra deras ställning, verka för upplysning bland dem genom diskussion och föredrag.

Och så till sist rösträttskvinnorna.

Dessa synas mig en elitkår, de mest öfvertygade, de mest färdiga att handla. Och detta är modigt här. Männens hån är groft, emedan det är okunnigt, de veta ännu så litet om kvinnorörelse.

För kort tid sedan blef jag inbjuden till ett kvinnligt rösträttsmöte.

Det var just vid detta möte man öfverlade om hvad som från kvinnornas sida borde göras vid de stundande valen.

Grefvinnan Martini är ordförande. Men för hvarje sammankomst väljes tillika en särskild, denna afton professoressa Teresa Labriola. De två damerna ta plats på en estrad i två högkarmade stolar, sitta där som två furstinnor, den åldrade, fina och bleka och hennes unga, friskhyade medhjälperska, föra sig så värdigt och graciöst mot de höga karmarnas bakgrund, att man icke kan använda ett ringare uttryck. Så räknades namnen upp på de närvarande, som måhända endast äro ett fyrtitäl — hela rösträttsföreningen täljer icke öfver sjutti — några läkare, filosofie doktorer, fru den och den, lärarinnor och markisinnor. Som det visade sig vid kvinnokongressen här förra våren, är Roms aristokratiska värld starkt företrädd inom rörelsen.

Ett sådant möte är intressant äfven som ett uppvisande af nationalolikheten. Det är i sättet att föra förhandlingar här som man äfven i kvinnliga kretsar skiljer sig rätt mycket från hvad som är brukligt hos oss. Allt går lifligare, raskare till och, som vi skulle tycka, mindre ordnadt.

»Jag begär ordet», höres plötsligt, och så börjas ett inlägg, nästan innan ordföranden ännu hunnit ge ordet. Ett nytt flätas in lika raskt. En nordbo måste tänka: hvart tar detta vägen? Men hur det är, så har alltsammans redt upp sig, hastigt och lätt. Det är alldeles som med de gamla slingrande gatorna här. De äro utan trottoarer, och man tror de äro farliga, de ringla sig, så att man tar dem för omvägar, men tvärtom: vagnar och gående komma behändigt förbi hvarandra, vägen förkortas just af att man icke har stora kvadrater att gå omkring, allting går så glidande enkelt och lätt, att man blir förälskad till slut i att gå i dem. Så är det också med en diskussion af ofvannämnda slag. När man tyckt, att där gjorts afvikelser, är det just en ginväg som blef tagen genom att det rätta ordet blef sagdt i rätt tid, allt har ledigt förts åter i huf-

vudriktningen. Och efter en öfverläggning, som förefallit kort, finner man, att allt af betydighet hunnit sägas och viktiga beslut blifvit tagna. Och ingen lefvande själ har hunnit att ha tråkigt en minut.

En liten rolig episod berättades.

Filosofie doktor Beatrice Sacchi från Mantua relaterar hur hon en gång — varit uppställd som kandidat.

Angående den kommunala rösträtten här i landet finns nämligen föreskrifvet, att den endast tillkommer män. Hvad den politiska angår har en dylik bestämmelse utelämnats, det har antagligen trots, att ingen kvinna skulle komma på den idén att rösta.

Professor Montara förfäktade ifrigt för ett par år sedan, att kvinnorna ägde denna rätt, och de uppmanades i någon mindre stad, jag tror Ancona, att skriva in sig på valmanslistorna. Kort efter togs dock tillåtelsen åter. Doktor Sacchi hade dock till och med blifvit uppställd som kandidat.

„Jag fick visst en röst“, slutar hon.

Det manifest, som mötet beslutat utfärda, klistrades nu upp på husväggarna på flera håll alldeles som männens väldiga proklamationer, som färga murar och monumentens socklar brokiga, så att det ser ut som om staden själf klädt sig i harlekinsdräkt till karnevalen. Detta manifest ger icke de manliga uppropen efter i högtrafvande ordalag. Dess innehåll är en uppmaning till alla kvinnor att vid valen understödja de kandidater, som äro för kvinnans politiska rösträtt eller stå på kvinnornas sida i öfriga frågor, som röra dem.

Man nöjde sig dock icke med detta. Valdagen utdelades af damer vid några af vallokalerna upprop, i hvilka det icke heller sparades på uttrycken.

Valmän! Rösta på Leonida Bissolati, om ni i kamrarnas vilja ha män, idéer, känslor och icke tomt prat markeradt med patriotism.

Eller:

Om landets intresse och värdighet verkligen ligger er om hjärtat, så välj icke Felice Santini, politisk komediant, hofnarr inom representationen.

Föreningen för kvinnans rösträtt.

Häraf ses, att man icke heller drog sig för den vida kraftigare taktiken att bekämpa motsståndare.

Vid den interpellation, som företogs på ett par valmöten, lofvade flere radikaler sätta frågan på sitt program. Och öfver utgången af valen äro kvinnorna i hög grad belättna, då vänstern vid detta val, som bekant, vunnit lysande segrar och de bland den ha sina bästa vänner. Mest sätta de sin lit till radikalen Mirabelli. Han är deras stora namn, deras hopp. Då rösträttsföreningen för två år sedan ingick med petition, var han den förnämste bland de talare, som voro på deras sida.

Manifestet och uppträdandet vid valen voro högst märkliga ting, emedan det är första gången kvinnorna framställt sitt kraf vid ett dylikt tillfälle. Valperioden är här fem år; vid det förra valet fanns föreningen icke till.

Framför allt har detta uppträdande verkat som en utmärkt agitation. Pressen har upptagit frågan, visserligen i artiklar, som ena dagen varit gäckande eller sväfvande,

men den andra direkt försvarande. En dam hade skrivit en sådan till svar på en hänfull spalt. Med hvilken kattmjuk smidighet, med hvilken beundransvärd graciös blidhet svarade hon ej!

„Tribuna“ berättar redaktionellt som bevis på kvinnlig okunnighet, att en dam under rysk-japanska kriget icke ens vetat, att ett krig pågick. Själf har dock tidningen i samma drag en artikel om hur kvinnorna ha det i andra länder, där den anför i detalj från en del håll men glömmar viktiga ting, bland annat sådana småsaker som att i två länder i Europa både rösträtt och valbarhet äro vunna! Kvinnornas kamp torde dock historiskt sedt vara lika viktig som ett krig mellan ett par nationer.

Italiens feminister äro ingalunda efter, som de tro. De äro vakna, klara, kloka och verksamma.

Rom den 26 mars 1909.

H. S.

Notiser.

Älfsborgsförbundet af F. K. P. R. hade tillstådt länets riksdagsmän i båda kamrarna en skrifvelse af följande lydelse:

„Då kvinnornas rösträttsfråga väntas komma före i riksdagen en af de närmaste dagarna, afvakta kvinnorna med spänning den hållning riksdagsmännen komma att inta till densamma.

Valmännens i somras i de flesta fall tydligt uttalade sympati för kvinnornas sak berättiga kvinnorna att hoppas det folkets representanter skola vara villiga att göra dem rättvisa genom att gifva dem full medborgarrätt.

I förlitande på Eder goda vilja vänder sig Älfsborgsförbundet af föreningen för kvinnans politiska rösträtt med en vördsam vädjan till Eder, herr Riksdagsman, att Ni ville vid voteringen med Eder röst bidraga till frågans lyckliga lösning.

Trollhättan den 18 april 1909.

För Älfsborgsförbundet af F. K. P. R.

Signe Wollter
ordf.

Ingrid Bergius
sekreterare.

Sveriges deltagande i kvinnokongressen i Kanada. K. M:t har tilldelat Svenska Kvinnornas Nationalförbund och Fredrika Bremerförbundet hvardera ett anslag af 1,500 kronor för att sätta dessa förbund i tillfälle att låta sig representeras vid den kongress, som International Council of Women har för afsikt att innevarande sommar hålla i Toronto i Kanada.

Föreningen G. C. I. (en förening af kvinnliga gymnastikdirektörer från Centralinstitutet) kommer att till kvinnokongressen i Kanada utsända såsom delegerad sin ordförande, dr Hedvig Malmström, på det Sverige måtte bli representeradt äfven från afdelningen för fysisk uppfostran. Medel till betäckande af de dryga resekostnaderna har med stor frikostighet skänkts af fru Thérèse Andersson, som härigenom visat sitt stora intresse såväl för den svenska gymnastiken som för föreningen G. C. I:s verksamhet.

Kommunalt anslag åt Södra K. F. U. K. i Stockholm. Med anledning af motion af hr Lagercrantz har stadsfullmäktiges beredningsutskott hemställt om ett anslag af 800 kr. till Södra kristliga föreningen af unga kvinnor, mot

villkor att drätselnämndens första afdelning äger utöfva den kontroll öfver föreningens verksamhet, som kan finnas lämplig.

För bildande af en Frøbels-förening inom staden ha två i Norrköping bosatta, för den stora pedagogen Frøbels idéer nitälskande, damer beslutat donera 50,000 kr. Föreningen skulle, är det mening, öfverta den nuvarande kindergartnföreningens verksamhet och därpå bilda en kedja af med hvarandra förbundna verksamhetsgrenar: spädbarnskrubba, vanlig barnkrubba, folkkindergarten, "eftermiddags-hem" för skolbarn, kurser i barnavård för utbildning af lärarinnor och kindergartnundervisning — allt Frøbels-idéer, hvilka man särskildt i Amerika vetat ta hand om.

"Familjesamskola" på landsbygden. Ett antal för den högre folkskoleundervisningen på landet intresserade personer har på ett sammanträde i Öxnered, nära Göteborg, dryftat frågan om hur landsbygdsbefolkningens barn bäst skulle kunna förberedas till inträde vid realskolornas eller läroverkens högre klasser. Efter en stunds diskussion bildades en förening för genomförande af familjesamskolor, som äfven skulle omfatta anordnande af småbrukskolonier. Skolorna skola underhållas genom sammanskjutna medel från privata familjer. För sakens förande framåt tillsattes en kommitté.

Årets första majblomma är den lilla gula vårblomman Ranunculus, "Solöga". Från centralstyrelsen har nu till alla städer utsändts det rekvirerade antalet blommor. Det kan i detta sammanhang erinras, att ett par af våra grannländer nu upptagit idén om insamling till välgörande ändamål genom försäljning af blommor. I Finland har idén omhändertagits af en förening motsvarande vår "Mjöldroppe" och i Norge af några smärre föreningar.

Föreningsmeddelanden.

Föreningen Dagny höll tisdagen den 20 april ordinarie årsmöte i K. F. U. K:s lokal, Brunnsgatan 3, Stockholm. Den afgående styrelsen omvaldes, med undantag af fröken Anna Rylander, som på grund af sjukdom undanbedt sig återval, och i hvars ställe nyvaldes fru Alma Wik. Med undantag af ofvannämnda förändring består således styrelsen som hittills af fru Agda Montelius, dr Lydia Wahlström, fröknarna Stina Qvint, Ellen Kleman, Mathilda Staël von Holstein och Signe Bergman, bland hvilka fröken Qvint utsågs till tidningens ekonomidirektör. Som redaktör kvarstår fröken Kleman. Till styrelsesuppleanter omvaldes fröknarna Axianne Thorstensson, Sigrid Leijonhufvud och fru Lilly Hellström. Till revisorer utsågos fru Elisif Théel och fröken Sally Peterson, med fröknarna Elin Rosén och Mathilda Silow som suppleanter.

Föreningen Själfförsörjande bildade kvinnors hvilohem u. p. a. afhöll onsdagen den 21 april ordinarie årsmöte i Stockholm under ordförandeskap af dr Ada Nilsson.

Därvid föredrogos styrelse- och revisionsberättelserna, hvaraf framgick att öfverståthållareämbetet har registrerat föreningen samt godkänt dess stadgar med några smärre ändringar. För att få medel att snart öppna hvilohemmet har styrelsen hos k. m:t begärt få anordna ett tombolalotteri. Denna begäran har dock afslagits. För att i någon mån upphjälpa ekonomin har till medlemmarna utdelats insamlingskort. Styrelsen hoppas, att tillgångarna skola ökas så, att hvilohemmet kan öppnas nästa år. Inkomsterna och

utgifterna under året voro resp. 5,368 kr. och 156 kr. Föreningens nuvarande tillgångar utgöra 9,628 kr. Föreningen äger 149 ständiga och 883 ordinarie ledamöter.

Styrelsen återvaldes och består af dr Ada Nilsson, fröknarna V. Lagerwall, L. Palander, B. Wiman, G. Meyerson, E. Rheborg, och H. von Hedenberg. Äfven styrelsesuppleanterna fröknarna M. Lewin, A. Josephson och E. Kleman omvaldes. Revisorer blefvo fru Anna Gunnarsson och fröken Helena Carleson samt revisorssuppleanter fröknarna Maria Murray och Clara Larsson.

Trollhättans F. K. P. R. Till förmån för Älfsborgs-förbundets verksamhet hade Trollhättans F. K. P. R. lördagen 17 och söndagen 18 april anordnat en soaré i I. O. G. T:s ordenshus. Programmet var synnerligen rikhaltigt.

Sedan festen öppnats med en prolog skrifven för tillfället af föreningens ordförande, sjöng en manskvartett Heidenstams Medborgarsång, hvarefter solosång och piano-solo förekom.

Så gick ridån upp för fru Carlbergs lilla tendenspjäs "När begreppen klarna". Sedan manskvartetten sjungit ännu ett par sånger utfördes några af våra vackra folkdanser.

Den festen var ungdomens insats i arbetet och den hade förtjänat större tillslutning från allmänhetens sida, men i Trollhättan finnes en verklig syndafloed af biografer m. fl. dylika nöjen, och med dessa är svårt att upptaga striden om publikens ynnest.

Trollhättans F. K. P. R. gör sina föreningsmöten numera så ofta som möjligt tillgängliga äfven för utomstående.

Tack vare vederbörandes tillmötesgående står nu den präktiga Tingshussalen till föreningens förfogande, hvilket är en stor hjälp i arbetet.

Breflåda.

En af de många uppmanas att till Fredrika-Bremer-Förbundets byrå uppgifva namn och adress för direkt korrespondens.

Rättelse. I nekrologen öfver fru Johanna Kempe i förra veckans nummer hade ett genealogiskt misstag insmugit sig. Fru Kempes fader och moder hette båda Wallis, dock voro de ej släkt med hvarandra, den ena var af skotsk, den andra af pommersk nationalitet. Modern till fru J. Kempes make, Wilhelm Kempe, hette emellertid också Wallis, därpå kusinskapet de bägge makarna emellan.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{1}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$ och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

En frisk, gladlynt flicka önskar under juni och juli månader plats som hjälp ochj sällskap för äldre dam eller herre vid badort. Fordringar: fritt vivre och fria resor. Svar till fru Ingeborg Eldin, Trädgårdsgatan 15, Kalmar.

På egendom i mell. eller norra Sverige, nära stad, önskar en frisk 25 års flicka af god familj pl. att jämte husmoder förestå ett hem. Van vid alla i ett ordentligt hem förefallande göromål samt kunnig i handarbete. Någon lön önskvärd. Svar inom 14 dagar till "Hildur" p. r., Halmstad.

Sjuksköterska önskar öfver sommaren plats vid badort eller såsom vikarie på sjukhus. Svar inom 14 dagar till "Anna", Parkhyddan, Falun.

Isanatorievård utbildad sköterska önskar anställning vid sjukhem eller privatvård, är kunnig och äfven vilig biträda vid hushållet och sömnad. Fina refer. Svar till "40 år" under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Musikalisk flicka, som studerat musik, önskar plats öfver sommaren hos bildad familj, som bor eller vistas på landet. Hon är vilig att gifva lektioner i musik åt medlemmar af familjen och att gå frun till handa vid hennes bestyr. — Reflekterande härå behagade meddela sig personligen eller pr bref med fru Söderlund, boende Birgerjarlsg. 13, två tr. upp, Sthlm.

På kontor eller i större manufakturaffär sökes plats af energisk 20-årig flicka med lust och fallenhet för affärs göromål. Godt sätt, ärlig och redbar. Genomgått kurser för såväl minut- som grosshandel, stenografi och maskinskrifning. Betyg och muntliga rekommendationer från h. handelsläroverk. Svar till "Maria 20", S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelserna i Rösträttsfrågan 1905—1906.....	—: 50
" II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.)	6: —
" III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	—: 50
" IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	—: 10
" V, Lydia Wahlström: Statsintresset och kvinnans rösträtt	—: 40
" VI, Partiuttalanden i kvinnornas rösträttsfråga.....	—: 25
" VII, K. A. Sheppard: Kvinnorösträtten på Nya Zeeland.....	—: 40
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn.....	—: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	—: 05
" 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	—: 10
" 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?.....	—: 10
" 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
" 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten?	—: 05
" 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
" 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan ..	—: 15
" 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen	—: 05
Minneslista	—: 05
Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning.....	(—: 75) —: 60
Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter	—: 10
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen	—: 45
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre	—: 25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren ..	—: 25
Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt	—: 25
Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskräf	—: —

Ofvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvireras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7—8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen nr:s 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

Ombyte af plats sökes af kontorsvan bokförelserka och kassörska, som innehar flerårig praktik vid böckers förande och avslutande på egen hand. Goda referenser och betyger kunna företes. Svar till "69" emotes tacksamt å Nordiska Annonbyrån, Göteborg.

Fotografer!

Skicklig negativ Retuschös, kunnig i plåttagnig, erhåller plats genast. Arbetsprof, rekommendationer, eget foto. jämte lönepretentioner sändas till Ch. Granbom, Östersund.

Plats finnes genast

i tjänstemannafamilj på landet för en pålitlig, enkel och frisk bättre flicka att deltaga såväl i tillsynen och skötseln af barn (den yngsta 3½ år) som ock i alla husliga sysslor. Anses som familjemedlem. Svar med uppgift å löneanspråk och referenser sändes till "1909", Stenungsund p. r.

På egendom i Skåne får musikalisk, undervisningsvan lärarinna plats för kommande läsår. Bör kunna tala franska; elev flicka 9 år. Lönevillkor 500 för läsår. Vidare Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm. (S. T. A. 2248 66.)

Rodenstamska

Slöjd- och Hushållsskolan

Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolköklärlarinnekurs. Slöjdlärlarinnekurs. Hemslöjds- och Växtfärgningskurs.

LEDIGA PLATSER.

Lärlarinneplats.

Vid *Majornas Elementarläroverk* för flickor blir till hösten plats ledig för en lärarinna med undervisningskyldighet i svenska, historia och geografi, hufvudsakligen på högsta stadiet.

Kompetensfordringar: Högre lärarinneseminarium eller motsvarande. Lön efter kompetens.

Ansökningshandlingar torde insändas före 15 maj till styrelsen, Karl Johansgatan 16, Göteborg.

Å styrelsens vägnar

A. Sivard, föreståndarinna.

(S. T. G. 286 22.)

Språkkunnig dam får ett par mån. kondition på landet. Svar till "Språk", Sv. Dagbl. exp. f. v. b.

Deposition

&
Sparkassa

4 $\frac{1}{2}$ **0** %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Vid Oskarshamns Elementarläroverk för flickor

blifva till höstterminen 1909 tre lärarinneplatser lediga.

1) Vikariat med undervisnings-skyldighet i engelska, franska och matematik på högre stadiet. Kompetens: högre lärarinneseminarium eller motsvarande utbildning. Lön 1,200 kronor jämte pensionsbidrag.

2) Ordinarie befattning med undervisningsskyldighet i svenska på högre stadiet samt geografi och naturkunskap. Kompetens och lön lika med föregående.

Ämnena för platserna 1 och 2 kunna, om så finnes lämpligt, kombineras på annat sätt.

3) Ordinarie befattning med undervisningsskyldighet inom förberedande skolan. Sökande bör ha genomgått högre flickskola och småskoleseminarium. Lön 700 kronor jämte pensionsbidrag.

Ansökningshandlingar insändas till Styrelsen för läroanstalten före 1 maj.

Styrelsen.

Lärarinneplats

vid Vänersborgs högre läroverk för kvinnlig ungdom är ledig att tillträdas vid nästa hösttermins början. Af läkarbetyg åtföljda ansökningshandlingar insändas till läroverkets styrelse före den 1 nästa maj. Ämnen: Franska (företredesvis), svenska och historia, alla på högre och mellanstadiet. Kompetens: Högre lärarinneseminarium eller motsvarande. Lön: 1,400 kr. med två ålderstillägg å 100 kr. efter 5 och 10 år.

Hushållsven frisk flicka får plats att jämte husmor och ung dotter sköta hushåll. Familjemedlem. Foto, rek. och anspråk, sändes under adr.

"Herregård", Orresta p. r.

100-tals bitar randigt bomullstyg till förkläden, inneh. 2 met., äkta färg, ljus- eller mörkrandigt, erhålles till 73 öre, 10 bit. 7 kr. Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

Pristäflan.

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt utlyser härmed en pristäflan om ett flygblad i den kvinnliga rösträttsfrågans elementära grunder, särskildt afpassadt för allmogens kvinnor. Flygbladet skall utgifvas i vanlig postoktav och omfatta högst 4 sidor. Manuskript, åtföljda af förseglad namnsedel, insändas före 20 maj till Landsföreningens sekreterare, Karlavägen 46, Stockholm, som äfven lämnar upplysningar om pris m. m.

Kvinnlig Kontorist med vana i bokföring och bankgöromål erhåller mycket förmånlig plats på grosshandelskontor i landsortsstad. Ordningssinne och arbetsförmåga absoluta villkor. Svar med referenser, lönepretentioner och helst äfven fotografi, emotses till Dagens Nyheters Hufvudkont., märkt "Ordningssinne".

Kvinnlig Kontorist, kunnig i stenografi och maskinskrifning (Remington) erhåller plats på större kontor.

Egenhändigt skrifna ansökningar åtföljda af betygsskrifter torde sändas till A.-B. Amerikansk Cycle Import, Stockholm.

Fotografer! Ordentlig, rask och skicklig Plåtretuschös, äfven väl hemmastad i plåttagning, erhåller plats 15 maj eller 1 juni hos **Knut Brydolf**, Eskilstuna.

SIGRID WÅGMAN
FOTOGRAFATELIER
3 UPPLANDSGATAN 3
(invid Norra Bantorget)

Grupper i det fria. Förstoringar utföras. Förstklassiskt arbete! Amatörer undervisas! Pris fr. **Kr. 6** pr duss. A. T. 83 03. Obs. **Hiss I.**

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,
54 Drottninggatan.

Privata högre lärarinneseminariet i Lund.

Läroanstaltens uppgift är att utbilda lärarinnor för de högre flickskolorna, samskolorna och hemmen. Praktisk utbildning meddelas i Högre Elementarskolan i Lund för flickor. Ansökan om inträde, åtföljd af betygsskrifter jämte fräjde- och läkarebetyg, insändes till styrelsen före 10 juni. Prospekt och närmare underrättelser genom föreståndarinnan, fr. **Marie-Louise Lundström.**

STYRELSEN.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid kl. $\frac{1}{2}$ 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 18336

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af **STINA QUINT**, utkommer 1909 i sin adertonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

Syster Agdas Sjukhem

Brahegatan 56.

Allm. Tel. 52 57.

Riks. Tel. 97 07.

— Förstklassigt Privat Sjukhem. —

Tyst och sundt beläget. Omsorgsfull sjukvård, trefliga rum. God mathållning.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Millicent Garret Fawcett. Af *Ann Margret Holmgren, f. Tersmeden.*

Postverkets löne reglering.

Vår rösträttsfråga inför riksdagen.

Författningsrevisionen afstyrkt och afslagen.

Några reflexioner med anledning af riksdagens beslut angående förbud för kvinnligt nattarbete. Af *Sofi Lindstedt.*

Kommunala mellanskolor.

Det internationella rösträttsbaneret.

Från *Majblommans örtagård.* Af *Maria Holmström.*

Maskulin renässans. Af *Huck Leber.*

De italienska kvinnorna och valen. Af *H. S.*

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Breflåda.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.